

A'
TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG
 ENGEDELMÉVEL.

49.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
 18-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi Környűlállások.

Bétsben, nőttön nő a' híre, hogy ar-
 ra az esetre, ha a' Frantziák még tovább-
 ra is meg-átalkodva akarják folytatni a'
 hadat: valami negyvenöt ezer főből álló
 Oroszság fog ellenek hadakozni Ang-
 liai zsóldon.

Jourdan (Zsurdán) Frantzia Vezér,
 a' Nahe vize megé vonta magát.

Olasz - Országból. —

Vukasovics Obersternek a' sorsa nem

E e e

tudódott vala elébb; hanem már most bizonyos felőlle, hogy frantzia fogságban vagy on seb nélkül.

Fischer Generális, a' ki *H. Coburg* Fő-Vezér-mellett Generális-Adjutáns-ságot viselt vala: három héti betegsége után meg-holt *Páviában*.

Cévdől Növ. 30-dik napján: — „ Utolsó Levelemet *Garresióból* útasítottam vólt az Urakhoz: de már ezt *Cévdől* írom: mivel nem vólt mód benne, hogy meg-állhattunk vólna tovább a' *Frantiák'* sokasága előtt. Le nem írhatom azt az agyorkodást, a' mellyel Növ. 23-dikán tódúltak *Garresió* felé: de ötszöri próbájok után se' vehették azt el tőlünk, mellyet ha el-foglalhatták vólna: úgy a' nagy Ármádiánkat, melly éppen akkor a' Tenger-melvényekben verekedett más *Frantiakkal*: meg-kerülhették vólna hátúlról; 's szörnyű kárt tehettek vólna benne. — Nagy Magazínomjaink *Vádónn* innenn állottak, 's még jókor el-szállítódtak: nem igaz tehát, hogy kezére jutottak vólna az ellenségnek. Tsak némelly apró Magazínomokat és sátorokat nem lehetett el-szállítani, mellyek *Loanó* és *Vado* között vóltak. — Minthogy említett Ármádiának nem kerülhetett háta megé az ellenség: igyekezett azt, vissza-nyomulása köz-

ben meg-előzni; a' minthogy némelly elő-
 re fekvő Sántzákban benn is vólt már ak-
 kor, mikor oda értek a' Miéink: nevezet-
 ésen Sz. Jakab' sántzábann, a' honnan fe-
 les izámú Frantziaság rohant ki ofztán
 izázötven Horvát Katonáinkra, kik, egyne-
 hány fzekereinket kísérték vólt arra felé.
 Látván Kotsissaink, hogy sokkal nagyobb
 erővel vagyon az ellenség mint az ő Öri-
 zetjek: némellyek közzülök el-vagdalták
 a' lovak' istrángjait, 's nyomúlrak az el-
 lenség elől, valamint tsak nyomúlhattak;
 mások pedig, az ott közel folyó-vízbe for-
 dították ágyústól 's munítzióستól a' fzeke-
 reket.

Nagy - Britanniából. —

Futkosó hírt, már a' múltt postánn
 is írhattuk vólna ama' híres *Jó - Remény-
 ség' fokának* — a' Hollandusok' arany-
 forrásának — *Anglus* kézre lett jutásáról:
 de valóságot tsak most írhatunk. minek-
 utánna t. i. a' *Londoni* Udvari Újság is ki-
 hirdeté nagy örömmel, hogy a' neve-
 zett *leg-szélsőbb déli tsúttsát Afrikának*
 Ő Nagy-Britanniai Felsege bírja már Sept.
 16-dik napjától fogva. Éppen akkor ér-
 kezett vólt hathatós segítségjek Septemb.
 4-dikénn az Anglusoknak: midőnn már a'
 Hollandusok, minden-felől meg-akarták
 Őket támadni nagy erővel. A' Kapitulá-
 tzió fzerént, mellyre 48 órát kért a' *Hol-*

E e e 2

landus Kommendáns; de csak 24-et nyert, ezerhat száz reguláris Frigyes-Belga Katonák hadi foglyokká lettek, és az *Ostindiai* Kompániának (Napkeleti-Indiába kereskedő Frigyes-Belgyiomi Társaságnak) minden ott találtatott jószágát által-vette a' *Nagy-Britanniai* Vezér.

Frigyes - Belgyiomból. —

A' Fő-Kormányfőek' Tagjai között nagy veszekedést okozott Növ. 25-dikénn a' Nemzeti-gyűlés' fel-állításáról való Kérés. — Nem csak *Frízia* és *Zelándia* Frigyes-Tartományok' Képviselői ellenzették t. i. a' Nemzeti-gyűlés' össze-hívásáról hozandó Végzést, hanem a' *Groningaiak* is, a' minthogy az Elölülő *van Sitter*, ki a' *Groningaiak* közzül való, tellyességgel nem akarta meg-állítani a' Végzést, és nem is állította; hanem *Overysse*l Frigyes-Tartománybéli Képviselő *Jordens* Polgár vette ki a' kalapátsot *van Sitter* kezéből, 's Ő ütötte rá a' Végzést. Tsupánn négy voks diadalmaszkodott tehát háromn: mert ámbár *Brabantziának* Frigyes - Belgyiomhoz tartozó része, nem különben *Drenthe* nevű Tartomány is, (melly hasonlóképpen Fr. Belgyiomhoz tartozik) meg-egyeztek a' Nemzeti-gyűlésnek össze-hívásába: de nékiek az eddig való Konstitúció szerént a' Fő-Kormányfőkben különös vokssók nem vólt: azért is az eddig

való Konstitúciónak meg-változtatásán nem voksolhattak. — A' Klúbisták nagy Bált adtak az említett Végzés' örömére: 's úgy akarták, hogy a' *Frantzia* Hoboisták is ott muzsikállyanak nállok: de ezt meg nem engedte a' Kommendáns.

Frantzia- Országból. —

Páris' vidékéről, sietve küldött a' Had-Minister *Dubayet*, Katonaságot a' *Rajnához*, 's a' Tifzteknek is keményen meg-parantsolta, hogy, ha ki nem indulnak két napok alatt *Párisból*: el-fogják vészteni Tifztségjeket.

Mind *Párisi*; mind más helyekről útasított *Frantzia* Tudósítások is írják, hogy a' híres *Pisgrü* (*Pichegru*) helyébe, *Kleber* nevű Generálist tette a' Direktórium, Vezérre.

A' *Basíleai* Fr. Ministert *Barthelémyt* sokan féltik a' meg-bukástól.

A' *Berlini* Udvarhoz küldődött *Frantzia* Követ *Calllard* nem változott.

A' Belső-dolgokra-ügyelő Minister *Benzech* (ki egy *Aquitániai* Protestans Prédikátornak a' Fia) következő értelmű Circulárét (Kerülő-Írást) útasított *Brumaire* Hónapnak 22-dik napján (Nóv. 12-dikén) a' Közönségestársaságosztályok' Kormányozóihoz: „Polgárok! Engem az Igazgatást vivő Tanács (Direktórium) Belső-dolgokra-ügyelő Ministerré választott. Elfogadtam ezen választást inkább az én

Munkás-társaim erejébe, mint önnön magaméba vetett bizodalmamból. Ti kormányoztok minden közbe-vetés nélkül a' Közönséges-társaság-osztályokban: Ti útasíthattok tehát engem' azon nagy jók eránt, mellyeket a' *Frantzia* Népnék jussa vagyon várni a' maga Közönséges-társasági Konfitútziojától. Egy már meg-állapodott Státusbann az Intézetek formálya az Embereket: de egy még csak most született Státusban, az emberek tsinállyák 's tészik is előmenetelesekké az Intézeteket. (Institutumokat) El-jött már az idő, mellyben helye vagyon a' bizodalomnak; helye, a' Szabadság' érzésének; és a' Közjóról való nagy gondolkodásnak. Tartoztok Ti tusakodni én velem egygyütt, azok ellen az Emberek ellen, a' kik, gyáva és vétkes el-pártolássok által Árulóikká lettek önnön Hazájoknak. Meg ne engedjétek Nékiek az el-hagyott Szabadság' földjére való vissza-térést, hogy meg ne zavarhassák 's bé ne vérezhessék azt, egyenetlenségeknek szerzése által. Tartsátok határok között a' Fanatismust, melly az Isteni-tiszteletnek színe alatt, Státus' dolgaiba akar ná magát avatni, 's ki vetni sarkából az Igazgatás' formáját. Meg ne kegyelmezzetek azoknak a' veszedelmes Zavaróknak, kik a' Hazai Szeretetnek állortzája alatt, fel-forgatnak minden közönséges rendet. Nem kételkedhetünk erántta, hogy ezek

az Emberek, valóságos Pártfogói ne vólnának a' Royalismusnak. A' Fejetlenség, mindenkor Kegyetlenhatalmaskodást szül. Híszem annakokáért Polgárok! hogy Ti, buzgóan kívánván részt venni az én szándékjaimnak végre-hajtásában, el nem mulatjátok meg-küldeni nékem mentől előbb az én kormányozásom alá bízattatott minden tárgyakra nézve való Gyűjteményeitek: és különös Előadásokban tudósítani fogtok ezekről, 1.) Millyen a' közönséges gondolkozás, a' ti Departmánatokban (Közönséges - társaság - osztályotokban). Tsendesség uralkodik e' ott? vagy ha nem; mi okok háborították meg azt, és mitoda eszközök által lehet helyre-állítani? Meg-lettek e' már minden Választások, melyeket a' Konstitúció kíván, és folytatják e' már hívatallyokat a' Közönséges Tisztviselők? 3.) Jó rendben van e' a' Nemzeti Őrállók' Serege, és a' Lovasság meg-teszi e' tökéletesenn a' magakötelességét; és nem vólna e' szükséges nevelni a' számát?

A' többit másszor.)

A' Közönséges-Tisztviselőknek külön-különbféle Formaruháikról közlött Tudósításainkhoz hozzá-adjuk még ezt a' Tóldalekot: hogy a' Kintsházhoz tartozó Tisztek, rendszeréntvaló fekete ruhát viselnek, a' mellynek bal oldalára egy külts vagyoni-ki-varrva arannyal. A' Státus' Hírhordói-

nak kurta palástjok vagyon az alsó ruhájokon felül.

Elegyes Tudósítások.

A' Nápolyi Felség, változtatta a' Királyi Udvarbéli Őrizetet. Az ennekelőtte volt Testőrző Kompaniája helyébe t. i. *Guardia Palatina* nevezet alatt, Udvar-őröket állított fel; kiknek Fejévé tette, az előbbeni Testőrzők' Kapitányát *Stigliano* Hertzeget.

Nápolybann a' tilalmas fegyvereknek hordozása ellen való parantsolat ismét megújítódott; 's e' felett az éjjeli Őrzökre és Visszafutó Katonákra szorossan rájok vagyon bízva, hogy meg ne engedjék a' mostanábann igen el-hatalmazott közönséges helyeken való veszekedéseket és verekedéseket, mellyeket halál is sokszor követett.

Rómában, szorgalmatosann utánna lát a' Kamara, hogy a' kész-pénzbéli szükség, rendkívülvaló eszközök által segítsen. — Pápa Ő Szentsége, az úgy nevezett Museumban kezdett munkák folytatását félbe szakasztatta.

A' Genuai Közönséges-Társaságban, minden két éztendő után, szokott változni a' Fő (Dóge). Ezen méltóságra újonnan választódhatik ugyan az azt viselt Személly öt éztendőök múlva: de soha se' volt még több illy példa: tsupánn a' mo-

staninak — *Giacomo Brignole* nevezetűnek — leve az az első szerentséje, hogy Növ. 17-dikénn *Excellentissimus*ból *Serenissimus*sá emelkedett, a' melly *Dózsei* titulus-sal fényeskedett volt már egyfzer.

Magyar Ország.

Károlyváráról (Horvát-Országból Déc. 8-dikánn): — „A' Határszélek' el-intézése eránt tartódott tanátskozásoknak tsendes vége leve a' *Sízfővi* Kötés szerént Növ. 27-dik napján. A' mi Kommisszáriusaink: Feldmarschallieutenánt *B. Schlaun*, és Fő-Strázsamester *Bozsits (Boxich)* Városunkon fognak által-menni a' napokban, *Novi, Dubitza*, és *Berbir* felé, hogy ezen Várakat, mellyek eddig nagyobb bátorság végett a' mi kezünknel voltak: vídékjeikkel együtt által-adják a' Török Kommisszáriusoknak. “

Rima Szombathból Déc. 2-dikánn.

Semper erant, et erunt victricia Caesaris arma
Nullus adhuc palmam de Jove Victor habet.
Saepe licet simuletque fugam, victusque puretur,
Multaque sub dubio tempora Marte trahat.
Bella tamen semper sua liniet Ille triumphis,
Hosteque de victo certa trophaea feret.
Et Gallum, tumeat rebus licet ille secundis,
Cernam prostratum Caesaris ante pedes.
Hanc etiam tetram pestem, Divumque furorem
Tartareis tempus post breve reddet aquis.
Et quid Galle crepas, quid Martia facta peroras?
Haec tua bella Tibi quod peperere decus?
Impossor captis, non victor in arcibus haeres.
Quaeritur, hisne putas: Gloria vera viis?
Baltavus Ipse tuis vinxit sua crura eatenis,
Sponte dedit famulas in tua vincla manus.

Hic humiles muros, et apertas frangere portas,
 Summa tuae Laudis, summa Laboris erat.
 Hic Tu Miles eras, ubi praelia nulla; sed auri,
 Argentique ingens vis rapienda fuit.
 Et pudor, et scelus est, socias eradere Gentes
 Arma sua ante tuos, quae posuere pedes.
 Sed non sola payet vestras Hollandia vires,
 Circum per multos signa tulistis agros.
 Belga prior vestras saepe juravit ad aras,
 Et primus vestro suxit ab ore virus.
 Turpis ad Imperii furor hinc se transtulit oras,
 Et reperit patulas Victor ubique fores.
 Ad Tibi devotas ibas cum Milite messes,
 Praeda Legenda Tibi non facienda fuit.
 Marte nihil dignum fecit tua bellica virtus,
 Diruta sunt maenibus maenia nulla tuis.
 Scillicet ad populi tua pestis corda praevit,
 Haec caepit Gentes, hac duce capta tenes.
 Ante venenatis sopisti pectora succis:
 Factaque sunt Libris ebria corda tuis.
 Haec Tibi non magnam pariet Victoria Laudem,
 Ad quam Dux non Mars, sed Maga Circe fuit.
 Sic captos pueri ducunt ad retia pisces,
 Ante quibus medicas exhibuere dapes.
 I! nunc tam Ludicros iterum pete Galle triumphos,
 Sunt iterum Glacie tergora strata maris!
 Sed nempe ante Tuos Caesar sua castra retraxit:
 Laudem ergo caesi Caesaris hostis habes!
 Hoc est quod jactas: hic se tua gloria figit,
 Toia sed haec nullum gloria pondus habet.
 Vidi ego saepe trucem canibus cecidisse Leonem,
 Hosque ausos tantae vellere terga ferae.
 Vidi etiam versi percussos ungue Leonis
 Non Latratos, funera facta, canes.
 Turba apium imbellis sic saepe per aëra Milvum
 Pellit, et O risum de fugiente facit.
 Sed postquam pugil ille suos se vertit in hostes,
 Quaeso refugas vulnere sternit aves.
 Spargit Galle tuas hic Milvus in aethera plumas:
 Magnanimusque quatit jam tua terga Leo.
 Quo properas! quo Galle ruis? cui castra relinquis?
 Ne fuge, siste pedem, Gallus es! arma cape!

Ferte Tibi Rhénus medicatas praebuilt undas,
 Hinc furor, hinc cecidit Spiritus ille tuus.
 Nempe diu, qui se retrahebat, quique Tryumphum
 Hac ipsa voluit nobilitare mora,
 In Te FRANCISCUS tandem sua fulmina Caesar
 Torsit, et a Rheno Te fugat usque stygem.
 Ah! Francisce Deum vindex, Tutelaque Regum!
 Ut re fulminibus, fac modo Martis opus!
 Perd Gyantaeam hanc, et funditus obtere stirpem,
 Quae tulit in Reges, et tulit arma Deos.
 Hic erit in toto celeberrimus orbe tryumphus,
 Quem Tu par Marti Caesar, et unus ages.
 Hic e triumphali redimitus tempora quercu,
 Hu: ades! ignivomi tergore vectus equi.
 Tu quoque Gallorum spoliis onerate Vorumzer!
 Hic referes palmis praemia digna tuis!
 Eis super argute risit Victoria! fertq •
 Serta, quibus donet Caesaris, arma sui.

B é t s.

Káro'lna Ludowika Leopold'na Fő-Fertzegasszonyka' születésének közönséges Cröm-innepeit követte egy magános is, melyet Gróf Balassa Ferentz Ő Exc. ja adott a' maga szállásánn, a' mely jeles alkalmatosságra készült Olasz Ének, nyomtatásbann is ki-jött illy titulus alatt: Per la nascita della Reale Archiduchessa Carolina. — Cantata eseguita in una privata Accademia tenuta la Sera de XIII. Dicembre MDCCXCV dal Conte Francisco Balassa Ciamberlano Consigliere Intimo Attuale di Stato di Sua Maestà Imperiale Reale Apostolica e Comendatore di S. Stefano. — Az Éneklő Személyek voltak: Gróf Hatzfeldné, született Zierotin Gróf Asszony, mint Főma (Hír), Gróf Kollonics Károlína Kisasszony, mint Pa-

fiorella (Pásztorleány), Gróf *Strassoldó* Jóséfa Kisasszony, mint Pallade (Pallás). — Az Ének Verseit, Gróf *Arrivabene*; a' muzsikáját pedig *Süssmayer* Úr készítette.

A' *Fürfeldi Fő-quártélyból* 10-dik *Décemberbenn* útasított Tudósítása Gr. *Clerfayt*-nek:

Első *Décembertől* fogva naponként nevededett az ellenség' száma, a' *Nahe* vizénél, a' bal-szárnya pedig *Glahn* és *Alsenz* nevű folyó-vizekig is ki-terjedt. — Minthogy Gróf *Würmser*' Seregének egy Osztálya, olly bátorságossá tette vólt már a' *Kaiserslauterni* tanyát, hogy onnan Gr. *Clerfayt*, tsendes lélekkel el-vonhatta a' Generális *Nauendorf* Brigadájának egy részét: meg-határozta magában, hogy az *Alsenz* és *Glahn*-vizeitől, onnan pedig *Obernstein* és *Kirn* felé elő-nyomúlván, a' *Nahe* vizétől is el-verje az ellenséget. Parantsolatokat adott ki tehát, mellyeknek ereje szerént, *Kray* és *Nauendorf* Generálisok, *Marceau* Frantzia Generálist *Meissenheim*nál; *Hoditz* Generális pedig, az előlvígyázó Frantziákat *Alsenz*, *Odernheim*, és *Lettweiler* nevű Helységeken meg-támadják: 's olly szerentsések vóltak, hogy *Kirnig* nyomták az ellenséget. Fogtak közzüle mintegy hatszáz embert; 's nyertek tőle öt ágyúkat, mintegy negyven muníziós szekereket és egy zászlót. Meg

állapodtak a' *Glahn* vizénél, minthogy hamarabb lehetetlen vólt elő-nyomúlmi a' magass, út nélkülvaló, és sok folyó-vizekkel bővölködő hegyen. Estek sebbe, 's maradtak halva feles számú Frantziák. — Részünkről kevésre ment a' veszteség. — A' név szerént meg-ditsértetett Vitézeink között valók: *Blankenstein* Magyar Lovas Regementjébéli Fő-Strázsamester *Harsányi* is; és *Barkó* Huszár Kapitány *Neubauer*.

Hágábann Növ. 27-dikén tsúfos exe-kútzio tartatott némelly Személlyek ellen, az *Arausiói* Házhoz nyilatkoztatott hajlandóságjokért. Állott az Exekútzio, résszerént seprözésből; résszerént tüzes-vassal való bélyegzésből; résszerént pedig Szégyen-póltzra való ki-állításból: melly büntetéseket, résszerént számkivettetés, résszerént hosszas ideig tartandó árestomba való záratás követett.

* * * * *

* Tudósítás. *

Kedves Hazánk' eggy igen érdemes Fia, *Debretzen* mellett fekvő *Kis-Pértsi* születésű *Hertei* Sándor Úr, látván hogy *Béts* Várossának nagy fogyatkozássa legyen a' fáin szappanokban; és hogy a' főbb rangú Uraknak beretválkozni; 's a' nagyobb Állzonyságoknak kezeiket mosni, *Anglus* 's *Olasz* miveket, 's onnan ho-

zott szappan-porokat 's golyóbisotskákat kell drága pénzen fizetni; kiváltképpenn pedig a' Patikákba többnyire *Venétziából* kellett az orvosságok között sok ízben szükséges szappant költségesen hozatni, az ide való pénz bőségének nagy veszedelmére: ezen okból, két elzrendők ólta szorgalmatossann azonn dolgozik, hogy az Angliai, Venétziai, 's más fain szappanokhoz, hogy' tsinálhatna hasonló derék szappanokat, 's beretválkozó, 's kéz-mosó fain szappan-porokat, 's golyóbisokat; hogy *Béts* Várossa ne kénytelenítettnek csak szappanért teméntelen pénzt idegen Országokra ki-szállítani.

A' Patikákra nézve ugyan, bizonyos jó Hazafiak által *Bétsbenn* a' *Debretzeni* szappan jóságja esméretessé tétetödvén. már az 1794-dik elzrendőbenn *Bétsbenn* ki jött *Pharmacopoea Austriaco Provinciálisbann* (Patikai Könyv) a' *Debretzeni* szappan a' *Venétziái* elébe vagyon nyomtatólván. A' honnan hogy *Debretzeni* szappan a' Patikák' számára *Bétsbenn* mindig bővességgel lehetne: bizonyos *Debretzeni szappan-főzés* állítódott itt fel, *Nagy érdemű Orvos, Nederlándi-fi Tit. Verrier Ur' Directorsága* alatt: mindazáltal ez ellent nem állván, *Hertei Sándor Ur* a' szappan' több nemei között a' Patikák számára is kívánt készíteni. Annyira is vitte nagy szorgalmatossága által a' dolgot, hogy a'

Chémiai régulákon, olly tökéletes fain szappanokat készít, mellyek az ide való Medica Facultás által úgy ítéltettek-meg: hogy az említett Debretzeni szappannál a' Patikákra nézve elébb valók; 's a' Vénétizai, 's más szappanokra nézve is *Béts*-nek többé szüksege nem leszen; sőt talált a' szappannak olyan nemét is, mellyről az ide való, nagy tapasztalású, nem tsak *Európát*, hanem az Udvar' költségével, *Ásiát*, 's *Amérikát* bé-járt *Chemiae*, 's *Botanices* Próffessor, Idősb Jacquin Úr el-merte mondani: hogy tudtára olyan neme a' szappannak nem vólt.

Ugyan erre nézve az ide való Medica Facultás, annyira is vitte a' dolgát *Hertei* Sándor Úrnak, hogy már a' *Regierung* ezen Hazánkfiának, a' magától talált szappan nemeit, nem tsak készíteni, 's szabadon árúlni meg-engedte; hanem egyfzermind a' Medica Facultásnak, és a' Patikáknak, különböző Levelekbenn, mintegy parántsoló tanátsadással ajánlotta ezen szappant a' *Regierung*.

Valósággal mi tőlünk Magyaroktól, egy kis figyelmetességet érdemel ez az egész dolog: hogy *Béts*benn, ennyi számtalan sok Szappan-főzők közt *Magyar* az, a' ki a' leg-fájnaabb szappanokat készítheti, 's az idegen Országi Szappanokat ki-zárta, mind *Béts*-nek nagy hasznót, mind magának, 's a' Hazának vele nagy érdemet tsinálván.

Annyival különösebb pedig ez: hogy ez a' *Hertei* Sándor Úr, nem valami Tudományokat el-végzett Fi (noha már most sok olvasássa, 's Szilésiában, Morvában, Cseh - Országban egy érdemes Úr mellett tett utazássa által egy ki-pallérozott, 's nyelveket tudó Ember) soha Kollégiumokban nem is tanult; hanem tsak *Bihar* Vármegyében, *Várad* környékin fekvő *Hegyköz-Ujlak* nevű kis Falutskának köszönheti tsak azt is, hogy a' Tudományok' első Ábécéjét meg-kóstoltatta vele, mindenek felett pedig, *Györbenn* mindennek előtt nagy tiszteletű, Tek. *Vallafzkayné* Asszonyságnak, Kegyes Jó Pátróna Asszonyának hálálja: hogy szárnyai alá vette, 's jól olvasni, és írni tulajdon maga tanítgatta, a' ki eránt való háladatosságát jobban, úgy tartja, meg nem mutathatta: mint mikor azt az egész érdemes Közönség előtt általunk nyilvánvalóvá tette.

Az ilyen példából ösztönöztethetnek a' tehetőssebek, a' jó igyekezetű szegényebbeknek elősegéllésekre, látván melly szép gyümöltse az ő Jótéteményeknek, mikor így az egész Világ előtt áldásbann marad a' nevek. Ösztön az ilyen példa a' szegényebb Szüléknek is arra: hogy gyermekeiket leg-alább írni, 's olvasni taníttassák meg, mert tsak ezek által sokra viheti valaki magát.